

BIOLOGISCH

EN GANGBAAR

DUURZAAM IN 2030?

Zowel de biologische als de gangbare sector werken in 2030 dier- en milieuvriendelijk. Dat voorspelden Henk Gerbers van merkartikel Bio+ en Gerard Migchels en Marieke Meeusen van Wageningen UR tijdens het 'lagerhuisdebat' op 21 januari op de Bio-beurs. Het thema was 'Biologisch en gangbaar: verschillende routes naar duurzaamheid'. Er werd gedebatteerd aan de hand van stellingen.

TEKST RIA DUBBELDAM | FOTO'S OANE DE HOOP

Duurzaamheid is in 2030 een bestaansvoorwaarde, een license of exist. Verschillende routes leiden naar hetzelfde eindpunt”, poneert Henk Gerbers. Gerard Migchels vindt zich in die visie en geeft zijn kijk op de melkveehouderij. “In 2030 combineert de melkveehouderij het beste van de twee werelden. Enerzijds dichtbij de natuur, zorg voor bodem en dier, en anderzijds rationeel, efficiënt en hightech. Alle melkveehouderij in 2030 is niet biologisch, maar het lijkt er wel sterk op.” Het omslagpunt in denken en doen is dichtbij, meent Migchels. Niet alleen bij melkveehouders, ook bij banken, onderwijsinstellingen, zuivelketens en overheden. “Alleen omgevingsgerichte ondernemers mogen in de toekomst hun bedrijf verder ontwikkelen. Heeft een melkveehouder geen meerwaarde voor de directe omgeving en zorgt groei voor meer lasten dan lusten, dan krijg hij eenvoudigweg geen ontwikkelingsruimte!” Ketenpartijen en banken sturen sterk mee. “Een betere score op duurzaamheid dan de gemiddelde melkveehouder? Dan een hogere melkprijs en een lagere rente.”

Consument wil vinger in de pap. Marieke Meeusen meent dat in 2030 milieu- en diervriendelijkheid goed is geregeld via standaarden en wetgeving. De consument wil een stap verder op de duurzaamheids-ladder. “Voedselproductie moet ook voor de mens duurzaam zijn. Denk aan goede arbeidsomstandigheden, eerlijke prijzen en voldoende inkomen. In 2030 zijn er een veelheid aan initiatieven om dit te bewerkstelligen. Mensen willen actief meedenken, meebeslissen en participeren in de inrichting van de keten en de productie. Nu wordt over dit soort initiatieven nog wat smalend gedaan, in 2030 zijn ze uitgegroeid tot volwaardige spelers.” Gerbers voorspelt dan ook dat een merk als Bio+ in 2030 een merk is dat boeren en consumenten verbindt, zoals vroeger

Marieke Meeusen

De helft van onze landbouwgrond ligt in Zuidoost-Azië en Zuid-Amerika.

toen de consument zelf zijn voedsel bij de boer kocht. “Alleen niet meer door naar het erf te gaan; we zijn een netwerk geworden, waarin alle partijen participeren. Boeren en consumenten zitten dan ook qua zeggenschap mede aan het stuur van Bio+.” Meeusen vult aan: “Daarnaast zijn er altijd consumenten die erop vertrouwen dat hun retailer zorg draagt voor alles wat zij belangrijk vinden. In 2030 bestaat een diversiteit aan initiatieven die invulling geven aan sociaal duurzame agrofoodketens.”

Henk Gerbers (l) en gespreksleider Gijs Weenink (r)

De stelling ‘Nederland heeft de beste landbouw ter wereld’ zorgt voor een levendig ‘lagerhuisdebat’. Deelnemers die het met de stelling eens zijn gaan aan de ene kant zitten en de anderen aan de overzijde. Bij instemming mag een brommend ‘hear, hear’ klinken, zoals in het Britse Lagerhuis gebruikelijk is, en

mag er met de voeten worden getrommeld. Ja, we hebben de beste landbouw, vindt ongeveer de helft. “Kijk naar de sterke exportpositie en onze kennis, we zijn kennisleider in de wereld!” Een andere groep vindt juist het omgekeerde: we hebben de slechtste landbouw. “De helft van onze landbouwgrond ligt in Zuidoost-Azië en Zuid-Amerika”, verwoordt gepensioneerd biologisch veehouder Piet Boons de mening van de groep. “We slepen producten hiernaartoe en voeren daar onze dieren mee. We verdrinken hier bijna in de mest en putten de bodemvruchtbaarheid in andere landen uit.” “We doen het niet op alle fronten goed”, beaamt Henk Gerbers, “maar hier is de kennis en het enthousiasme om problemen aan te kunnen pakken. De beste zijn, betekent nog niet dat we klaar zijn.” Boons bestrijdt het optimisme. “De komende vijf jaar wordt de melkveehouderij intensiever als gevolg van nieuw beleid en komt er nog meer voer van elders. Het wordt slechter in plaats van duurzamer.” Een redacteur van Nieuwe Oogst is benieuwd welk land het dan beter doet dan Nederland. Boons: “Duitsland, Denemarken, Polen, Zwitserland, Frankrijk, Tjechië, Denemarken, Zweden. Alle landen. Ik kan geen land noemen dat de natuur zoveel geweld aandoet als Nederland. Ja, Nederlandse boeren hebben veel kennis, dus ik verbaas me erover dat ze niet goed genoeg beseffen wat ze aanrichten.” Marius Brakebouwer, gangbare boer, “We hebben het hier veel over intensieve veehouderij, maar een houderij die op geen enkele manier aan de grond gebonden is, heeft niets met landbouw te maken. Maar kijken we naar meststofgebruik per kilo product, niet per hectare, dan doen we het helemaal niet zo slecht.”

Bij de stelling ‘In 2030 zal alle landbouw in Nederland biologisch zijn’ schuiven de meeste mensen naar het vak oneens. Bart Wesselink, zelfstandig adviseur klimaat en energie, blijft vrijwel alleen

Gerard Migchels

zitten. Hij reageert verrast: “Als niemand hier in de ambitie gelooft, dan zien jullie het niet als dringend!” Gespreksleider Gijs Weenink vult aan: “Als Kennedy in 1961 niet gezegd had dat we binnen tien jaar op de maan zouden staan, hadden we er niet gestaan. Waarom zou deze topsector met een Wageningen UR dat niet kunnen bereiken?” Nico Bulthuis, bedrijfsleider van een boerderij in Rusland, vanuit het ‘tegen’vak: “We hebben realiteitszin. We weten dat de consument niet bereid is om voor biologisch te betalen. Is hier de landbouw honderd procent biologisch, dan importeren we gangbaar voedsel uit het buitenland.” Nu vindt Boons dat een aanvulling op

bij boeren beloond worden door 5% ecologische zone aan te leggen, is een wassen neus. Een eiwitrijk gewas voldoet al. Met normale teeltmaatregelen kan een boer gewoon in aanmerking komen voor subsidie.” Akkerbouwer Johan van de Nieuwhuyzen (bijna biologisch) zou het liefst zonder subsidies werken. “Ik ben er helemaal niet trots op. De markt zou zijn werk moeten doen.” Een docente biologie vindt subsidies voor gangbare boeren wel belangrijk. Het geeft de gelegenheid om überhaupt te kunnen verduurzamen. “Beloon je alleen de beste twee, dan komt de rest er niet.” Haar collega vult aan dat subsidies bij innovaties noodzakelijk zijn als een duwtje in de rug. “Anders komen innovaties niet van de grond. Banken willen niet investeren.”

De komende vijf jaar wordt de melkveehouderij eerst nog intensiever.

zijn plaats is, want op den duur wordt de landbouw wel biologisch. “Het is onafwendbaar. Kunstmest is eindig. We vallen terug op de basis en gaan produceren vanuit een mineralenkringloop om de mineralen op onze bedrijven te houden. Maar in 2030 zijn we nog niet zover. De komende jaren wordt de landbouw eerst nog intensiever, totdat we tot de ontdekking komen dat het niet meer kan in het kader van voedselzekerheid en bodemvruchtbaarheid wereldwijd.”

‘Alleen de biologische landbouw moet door de EU gesubsidieerd worden’ luidt de volgende stelling.

“Ja”, vindt Claudia van Rieswijk, stagiair bij Centrum voor Landbouw en Milieu, “Je moet alleen koplopers, de mensen die echt willen verduurzamen, belonen. Het nieuwe GLB met een generieke maatregel, waar-

De stelling ‘We moeten een klimaat tax opleggen op landbouwproducten met een grote ecologische footprint’ vindt geen brede instemming.

Een gangbare akkerbouwer: “De footprint van de biologische landbouw is groter dan van gangbaar. Door meer diesel, meer arbeid, branden et cetera.” Gerard Migchels bevestigt dit en stelt voor geen klimaat tax maar een integrale duurzaamheid tax in te voeren. “Ben je een voorstander van biologisch, ga dan niet het gevecht aan op klimaat, maar ga een tienkamp aan. Ofwel, pleit voor een duurzaamheid tax. Biologisch is integraal een heel duurzaam product, het scoort goed op dierenwelzijn, relatief goed op bodem en redelijk goed op klimaat, per kilo product slechter dan gangbaar, maar per hectare beter.” En dan klinkt in het lagerhuisdebat uit het kamp van de voorstanders voor het eerst een instemmend “hear, hear”. ■